

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Кафедра Економіки промисловості

Затверджую

Перший проректор

А.М. Фесенко _____

„_____” _____ 2004р.

Навчальна програма дисципліни

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

для напряму підготовки:

70501 – “Економіка і підприємництво”

спеціальності “Економіка підприємства”

кваліфікаційний рівень - спеціаліст

Ухвалено методичною
комісією факультету

ЕГФ

(назва факультету)

Програму рекомендовано
кафедрою

(протокол №, дата)

Протокол № ____ від _____

Голова МК _____

Прийменко С.Г.

(підпис, ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри Економіка
промисловості _____

Рижиков В.С.

Краматорськ, 2004

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

В ході реалізації значних перетворень в економіці України вирішальне значення має мобілізація якісно нових шляхів зростання ефективності суспільного виробництва.

Одним з таких шляхів є вдосконалення механізму та зростання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вивчення методів залучення закордонних інвестицій та створення спільних підприємств. Від успіху на шляху цієї діяльності буде залежит вірогідність та темпи зростання економіки України.

Мета викладання дисципліни "Зовнішньоекономічна діяльність підприємств" – надати майбутнім фахівцям сучасні фундаментальні знання з основних аспектів діяльності підприємств на зовнішніх ринках в умовах діючого в Україні законодавства.

Дисципліна "Зовнішньоекономічна діяльність підприємства" відноситься до циклу дисциплін природничо-наукової загальноєкономічної підготовки бакалаврів спеціальності 7.050.107 "Економіка підприємства".

Вивчення цієї дисципліни базується на матеріалах таких дисциплін природничо-наукового циклу: мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств, менеджмент, маркетинг, фінанси, економічний аналіз, бухгалтерський облік, інвестування, міжнародна економіка, державне регулювання економіки.

Дисципліна є основою наступної підготовки бакалаврів і спеціалістів з фаху "Економіка підприємства".

Робоча програма відповідає типовій програмі, затвердженій головним методологічним управлінням вищої освіти України.

Дисципліна "Зовнішньоекономічна діяльність підприємства" також включена до циклу дисциплін природничо-наукової загальноєкономічної підготовки бакалаврів спеціальності 7.050.202 "Менеджмент організацій".

За результатами вивчення дисципліни "Зовнішньоекономічна діяльність підприємств" фахівець повинен знати:

- особистості державного регулювання та управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- методи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств;
- наукові основи менеджменту та маркетингу зовнішньоекономічної діяльності;
- характерні особливості зовнішньоекономічних операцій;
- валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів;
- особливості обліку та розрахунків по експортно-імпортним операціям та їх митне оформлення;
- наукові основи та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності;
- методи організації ділових контактів та проведення переговорів.

Фахівець повинен вміти:

- складати та оформлювати зовнішньоекономічні контракти;
- розрахувати та обґрунтувати рівень цін на продукцію по експортно-імпортним операціям;
- вивчати та аналізувати ринки товарної продукції;
- розробляти стратегію зовнішньоекономічної діяльності і планувати експортно-

імпортні операції;

- готувати пакети документів для митного оформлення експортно-імпортної продукції;
- готувати пакети документів для оформлення зовнішньоекономічного контракту;
- вибирати найбільш ефективну стратегію реалізації зовнішньоекономічного контракту та форми розрахунків;
- аналізувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- організувати необхідні заходи щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів з замовником.

II. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ.

Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять								Семестр. атестація
		Лекції	Практичні	Семінари	Лаб. роб.	Комп'ютерна практ.	Контр. раб.	СРС		
								Всього	У тому числі на викон. ІСЗ	
Стаціонарна форма навчання										
8	108	32	16				4	60	15	Іспит
Паралельна форма навчання										
10	108	8	4					96		Залік
Заочна-прискорена форма навчання										
12	108	8	4					96		Залік
Післявузівська форма навчання										
4	108	8	4					96		Залік
Заочна форма навчання										
11	108	8	4					96		Залік
Денна-прискорена форма навчання										
	108	20	10					78		Залік

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

III.1 КУРС ЛЕКЦІЙ

Зміст дисципліни розкривається в темах:

РОЗДІЛ 1 «Основи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю»

Тема 1.1. Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємств, мета та задачі курсу.

Тема 1.2. Законодавчі основи та органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Тема 1.3. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.

Тема 1.4. Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві та

маркетингові дослідження в цій галузі.

РОЗДІЛ 2 «Організація проведення зовнішньоекономічних операцій»

Тема 2.1. Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами

Тема 2.2. Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення.

Тема 2.3. Нормативні основи валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні операції, контроль

Тема 2.4. Кредитування та облік експортно-імпортних операцій.

Тема 2.5. Розрахунки по експортно-імпортним операціям. Таможенне регулювання.

Тема 2.6. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі.

РОЗДІЛ 3 «Оцінка ефективності експортно- імпортних операцій»

Тема 3.1. Аналіз ефективності експортно-імпортних операцій підприємства.

Тема 3.2. Моделювання експортно-імпортних стратегій підприємств.

Тема 3.3. Організація ділових контактів підприємств з закордонними фірмами.

ІІІ.2 КУРС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Розділ 1. Основи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Практичне заняття на тему: Класифікація зовнішньоекономічної діяльності та механізм державного регулювання.

Питання для обговорення:

1. Зовнішньоекономічна політика та її концепції.
2. Предмет зовнішньоекономічної діяльності.
3. Назвіть основні інституції регулювання на міжнародному та національному рівнях.
4. Геополітичні орієнтири України. Їх переваги та недоліки.
5. Суб'єкти та об'єкти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Функції органів загальнодержавного рівня.
7. Роль та функції національного банку України.
8. Торгівельно-промислові палати та їх роль у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання на СРС.

1. Роль торгівельних представництв за кордоном.
2. Світові організації регулювання ЗЕД.

Практичне заняття на тему: Структура та особливості функціонування зовнішньоекономічної фірми.

Питання для обговорення:

1. Державна реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Організація зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.
3. Відділи, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю та їх функції.
4. Дослідження зовнішнього ринку.
5. Фактори, які обумовлюють ефективність системи управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.
6. Маркетингові дослідження та їх роль.

Завдання на СРС.

1. Структура зовнішньоторговельної фірми.
2. Етапи виходу підприємства на зовнішній ринок.

Практичне заняття на тему: Розробка контракту зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Питання для обговорення:

1. Види зовнішньоторговельних операцій.
2. Торгівельно-посередницькі операції.
3. Етапи підготовки зовнішньоторговельних операцій.
4. Типові контракти.
5. Підготовка до заключення контракту.
6. Торгівельні звичаї та їх роль у міжнародній торгівлі.
7. Зміст контракту міжнародної купівлі-продажу.

Завдання на СРС.

1. Структура типового контракту.
2. Підготовка та складання контракту купівлі-продажу.

Практичне заняття на тему: Розрахунок ціни у зовнішньоекономічному контракті.

Питання для обговорення:

1. Сучасні цінові стратегії фірми.
2. Базис ціни.
3. Види цін в залежності від способу фіксації.
4. Технічні та комерційні поправки.

Основні види задач:

1. Встановлення ціни контракту в залежності від засобу фіксації
2. встановлення ціни в залежності від вид перевезення

Завдання на СРС.

1. Способи фіксації ціни.
2. Методи аналізу цін на світовому ринку.

Практичне заняття на тему: Розрахунок ефективності експорту.

Питання для обговорення:

1. Види експортних операцій.
2. Базовий коефіцієнт ефективності експорту.
3. Альтернативний коефіцієнт ефективності експорту.

Основні види задач:

1. Аналіз коефіцієнтів ефективності експорту.

Завдання на СРС.

1. Методи аналізу експортних операцій.
2. Показники ефективності експорту.

Практичне заняття на тему: Розрахунок ефективності імпорту.

Питання для обговорення:

1. Види імпортних операцій.
2. Базовий коефіцієнт ефективності імпорту.

3. Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту.

Основні види задач:

1. Аналіз коефіцієнтів ефективності імпорту.

Завдання на СРС.

1. Методи аналізу імпортних операцій.

2. Показники ефективності імпорту.

IV. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

РЕФЕРАТИ

Ціль виконання рефератів: надання студенту можливості самостійного поглибленого вивчення окремих розділів теорії курсу “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”.

При роботі над рефератом студенти повинні скласти контракт купівлі-продажу товарів.

Термін виконання: 10 годин від моменту видачі студенту теми реферату.

Умови виконання.

- 1) Самостійне бажання студента написати реферат за однією з наданих тем;
- 2) Надання при необхідності консультацій лектором та асистентом при виконанні рефератів;
- 3) Використання при написанні реферату тільки нових літературних джерел (за 2 останні роки видання, включаючи рік, у якому виконується реферат);
- 4) Написання реферату за загальнопоширеною схемою реферативних видань.

Критерії оцінки рефератів.

За виконаний і оформлений у вигляді брошури (формат А4) із відповідним титульним листом реферат виставляються від 4 до 10 балів.

9-10 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, наданий список літературних джерел, існують посилки у тексті на літературні джерела, виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також є план реферату.

7-8 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, або не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела.

4-6 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита частково, не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату.

Якщо тема не розкрита, ставиться 0 балів за реферат.

V. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Контрольні роботи денної форми навчання

По курсу передбачається 2 контрольні роботи, які охоплюють практично усі теми курсу що до розв'язування задач та вивчення теоретичного матеріалу по розділам дисципліни.

Ціль контрольних робіт – надати студентам практичних навичок з реалізації методології зовнішньоекономічної діяльності підприємства та в житті.

Структура контрольної роботи:

Завдання 1 – Визначити поняття – 10 балів.

Завдання 2. Виберіть правильну відповідь – 10 балів.

Завдання 3. Теоретичне питання – 20 балів.

Завдання 4. Задача – 40 балів.

Завдання 5. Проблемне питання – 20 балів.

Критерії оцінки:

Менш 50 балів – “незадовільно”

50 – 74 балів – “задовільно”

75 – 89 балів – “добре”

100 – 90 балів – “відмінно”

Контрольні роботи заочної форми навчання

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Здійснюється на основі теоретичного і практичного вивчення всіх розділів курсу „Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”.

Ціль контрольної роботи – полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення курсу, проява здібностей самостійної роботи з учбовою, спеціальною літературою, вміння робити узагальнення та висновки..

Структура контрольної роботи заочного відділення:

Завдання 1. Теоретичне питання.

Завдання 2. Тести.

Завдання 3. Задача №1.

Завдання 4. Задача №2.

Завдання 5. Задача №3.

Критерії оцінки контрольної роботи.

За виконану і оформлену контрольну роботу виставляється певна кількість балів.

Найбільша кількість балів (оцінка - відмінно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо всі задачі вирішені вірно за методикою розрахунку та кінцевими показниками планування. При цьому виконані всі завдання, надані у задачах. Однак припускається наявність помилок стилістичного, або орфографічного характеру.

Знижена на 25% кількість балів (оцінка - добре) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо , якщо задачі вирішені вірно за методикою розрахунку, але в розрахунках значень кінцевих показників планування є помилки. Припустимо, якщо задача буде вирішена на мінімальну кількість балів.

Знижена на 50% кількість балів (оцінка - задовільно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо , якщо всі задачі вирішені не точно дотримуючись методики розрахунку, а також у розрахунках значень є грубі помилки. При цьому виконані не всі завдання, надані у задачах, або виконані не всі задачі загалом.

Якщо студент одержує 50% від балів, що виставляються за оцінку „задовільно”, контрольна робота визнається виконаною на незадовільно.

VII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Рекомендована література за курсом

1. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Под редакцией проф. Макогона Ю. В. -Донецк. Донеччина, 1999. – 496 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятий. Учебник для вузов /Л.Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др./ Под общей редакцией Л.Е. Стровского - 2-е изд., переработанное и доп. М.: ЮНИТИ, 1999 – 823 с.
3. Красавина Л. И. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения - М.: Финансы и статистика, 1994 – 275 с.
4. Новицкий В. Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. -К.: Либри, 1994. – 184 с.
5. Кузенцова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. Практик. пособие. - К.: 1998 – 220 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посібник / Під ред. А.І. Кредісова. -К.: ВИРА-Р, 2001. -640 с.
7. Збірник задач, тестів та ділових ситуацій / Під ред. Проф. Макогона Ю. В. – Донецьк; Дон ДУ, 2000 – 135с.
8. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
9. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 1997. – 112 с.
10. Рамусь И.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 1996. – 284с.
11. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 489с.
12. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 347 с.
13. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2003. – 368 с.
14. О внешнеэкономической деятельности: Закон Украины//Голос Украины, 16 апреля 1991,
15. О временном порядке использования поступлений в иностранной валюте: Декрет Кабинета Министров Украины//Деловая Украина, № 19, март 1993.
16. О государственной таможенной пошлине: : Декрет Кабинета Министров Украины//Урядовий кур'єр, № 6, 11 февраля 1993.
17. О едином таможенном тарифе Украины: Декрет Кабинета Министров Украины//

Деловая жизнь, 5 февраля 1993.

18. О порядке осуществления расчётов в иностранной валюте: Закон Украины/Голос Украины, от 5 октября 1994.
19. О режиме иностранного инвестирования: Закон Украины//Голос Украины, 9-25 апреля 1996.
20. Пономарьова Ю.В. Логістика. К.: ЦУЛ, 2003. – 200 с.
21. Коваленко Ю.О., Румянцев А.П. Міжнародна торгівля послугами. К.: ЦУЛ, 2003. – 120 с.
22. Руденко Л.В.. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції. К.: ЦУЛ, 2003. – 294 с.

Програму складено:
Ст. викладач, к.т.н.

С.В.Касьянюк.